

Милош Стругар, заменик шефа мисије
у мисији UNIFIL у Либану

У потра за компр

Учешће Војске Србије у мировним операцијама УН доприноси међународном престижу земље јер ми као мала земља, са релативно малом војском, преузимамо одговорност да допринесемо међународном миру и безбедности у свету. Желим да кажем, не због тога што сам одавде, да сам врло поносан начином на који наши војници и официри представљају Србију у мировним операцијама УН.

Са Милошем Стругаром, замеником шефа мисије и директором политичких и цивилних послова у мисији Уједињених нација у Либану UNIFIL, срили смо се недавно на Дорћолу. Иако већ двадесет година ради за Уједињене нације и живи ван земље, каже да често долази у Београд, негујући чврсте везе које га вежу за родни град. Пре ангажовања у Уједињеним нацијама, радио је у спољнополитичкој служби СФРЈ у Њујорку. Иако већ дуго живи и ради у конфликтним подручјима, као најтежи и најдраматичнији моменат у животу издваја тренутак када је СФРЈ суспендована из Генералне скупштине Уједињених нација у септембру 1992. године и када је био последњи члан југословенске делегације који је напустио салу УН-а. Од

ЗИ ОМИСИМА

тада, као службеник Уједињених нација, био је ангажован у Јужној Африци, Руанди, Таџикистану, Авганистану, Јерусалиму, Либану.

■ *Господине Сџругар, које су све Ваше обавезе у Либану као заменика шефа мисије и дирекџора ђолиџичких и цивилних ђослова?*

– Свака традиционална мировна операција УН има два стуба. Један је војни, а други је онај који се бави цивилним пословима – политичким, грађанским, односима са медијима. UNIFIL је првенствено војна операција са 12.000 војника, али има и значајан цивилни део који броји око 1.500 људи. Цивили су подељени у две групе. Једна група се назива тзв. „mission support“. Њу чине људи који пружају подршку војним трупима, а друга представља суштински део мисије који се бави политичким пословима, односима са јавношћу и грађанством.

У UNIFIL -у имам двоструку улогу. Као директор за политичке и грађанске послове имам читав цивилни сегмент у својој надлежности. Друга моја функција је заменик шефа мисије. Шеф мисије је увек војно лице са чином генерал-мајора или генерал-потпуковника. Њихов мандат траје годину дана односно две, уколико се продужи. Моја улога, осим што мењам генерала када је то потребно, јесте да се бавим питањима у којима се војне и цивилне надлежности преклапају односно у којима се тражи интегрисани наступ од стране мисије.

Оно што је специфичност овог посла јесте да се ради у потпуно међународном амбијенту. У мисији имамо представнике 38 земаља, укључујући од недавно и Србију, што је мени посебно драго.

■ *Дуго сџе на Блиском Истоку, шџо је чини се и ђошребно да би се боље разумео ђроблем и квалиџетџије ђрисиџуџало његовом решавању?*

– Ја сам у UNIFIL-у већ десет година. Пре тога био сам у другој мисији УН у Јерусалиму, где сам провео шест година и тада сам покривао подручје Либана, Сирије, Јордана и Егип-

UNIFIL

Мултинационала операција Уједињених нација у Републици Либан – UNIFIL, успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 425 од 19. марта 1978. године и Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 426 од 19. марта 1978. године.

Војска Србије учествује у UNIFIL од 21. децембра 2010. године, са штабним официрима. Од новембра 2012. године у UNIFIL-у је ангажован пешадијски вод са елементом за логистичку подршку, са 41 припадником. Тренутно је у UNIFIL-у ангажовано 47 припадника Војске Србије са периодом ангажовања од шест месеци.

ЛИБАНЦИ

Либанци су врло специфичан народ. Оно што је мене фасцинирало од првог момента како сам дошао у Либан јесте то што јако негују породичне везе. Породица је база свега и међу Либанцима постоји таква солидарност која омогућава свакоме да брже и боље напредује.

Врло су вредни, предузимљиви, успешни у бизнису. Имају огромну дијаспору. Либан има око 4,5 милиона становника, а дијаспора скоро 20 милиона и налазе се практично у свим деловима света. Када погледате листу најбогатијих људи на свету, запаћићете се колико њих је либанског порекла.

О њиховој предузимљивости најбоље говори податак да је у рату 2006. године у Либану порушено 88 мостова. Годину дана касније изграђено их је 87 и то највише захваљујући приватној иницијативи богатих људи из Либана и дијаспоре који су финансирали обнову.

Тај фасцинантни народ живи у делу света који пореде са буретом барута, па је и њихов начин живота прилагођен томе. Они сасвим нормално живе, али живе дан за дан. Људи су имали јако тешка искуства и имам утисак да су увек спремни на промену ситуације. Улажу као да ће све трајати хиљаду година, а спремни су да реагују на промену у минуту.

та, тако да се бавим питањима овог региона и посебно мировним операцијама УН у овом делу света већ шеснаест година. То јесте велико искуство за мисију и УН, јер сам био сведок и ратова и мировних преговора, и напредовања и назадовања.

Чињеница да се војни део, односно официри у главном штабу, ротирају углавном на шест месеци или годину дана јесте проблем за сваку мисију УН. Има неких земаља чији војници и официри остају дуже, што је врло важно јер даје континуитет који је потребан за сваку мисију. Улога нас који смо у цивилном делу јесте и да премошћавамо јаз који

настаје сменом официра. У том смислу врло су значајне припреме кроз које пролазе официри и трупе пре него што дођу у саму мисију. Различита су искуства јер неке државе томе посвећује више, а неке мање пажње. Што се тиче наше војске, оно што сам уочио јесте да официри и војници долазе врло добро припремљени. Наравно, искуства са терена се не могу заменити ни са једним теоријским предавањем.

■ *Мисија УН у Либану траје од 1978. године и више њушта је прилагођавана ситуацији на терену. Колико и како се то одразило на рад снага УН?*

– Основна претпоставка да би уопште дошло до мировне операције јесте да постоји неки споразум између супротстављених страна, који не мора да буде мировни, али барем споразум о прекиду ватре или примирју. Дакле, то је предуслов да би биле ангажоване мировне снаге УН-а. Друга ствар је да стране у сукобу прихвате ангажовање мировне операције. Њихова сагласност је кључна и онда се одређују модалитети и мандат снага, опет у блиским консултацијама са странама у сукобу. Оне имају велики утицај на то које функције ће мировне снаге обављати на терену и не можете да им наметнете било шта. Другим речима, ако једна или друга страна одустане или не поштује споразум, мировна операција ту мало шта може да помогне. Када дође до озбиљнијих сукоба, као што се то десило у Либану 2006. године када су сукоби трајали 34 дана, тада имате потпуну промену ситуације на терену. Неко је одлучио да прекрши примирје и онда се постављају нови захтеви пред Савет безбедности и УН да изнађу начин како да одговоре на промењену ситуацију.

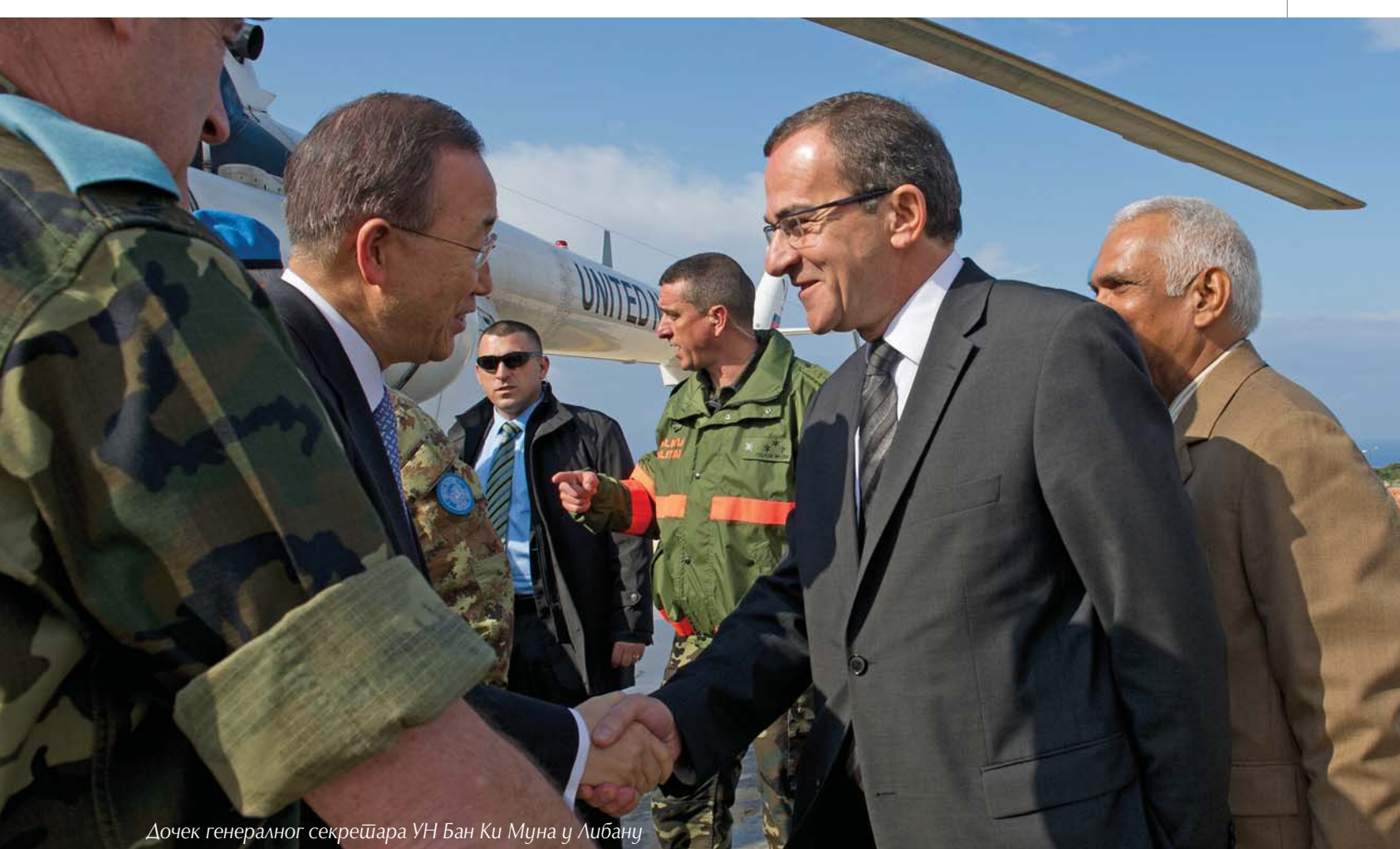
■ *У таквим ситуацијама се врло често критикује мисија због чега није сиречила избијање новог сукоба?*

– Кључно за одржавање мира јесте политичка воља страна у сукобу. Криза у Либану 2006. завршена је новим споразумом који је био другачији него претходни и то је захтевало промене у самој мисији УН. Међутим, ми не чекамо да се такви догађаји десе да би кренули са прилагођавањем, јер је то процес који треба да буде сталан. Константно пратимо два основна чиниоца. Један је промена ситуације на терену и други је напредак у спровођењу нашег мандата. И онда настојимо да прилагодимо мисију и одговоримо променама. Наравно, као и армија сваке земље, ми настојимо да предвидимо шта би могло да се деси, укључујући и озбиљне промене у односима између снага у сукобу, али наши планови су ограничени нашим мандатом а он је везан за прекид ватре. Мислим да су незаслужено критиковане мировне операције због нечега што није у њиховој моћи. Ми не одлучујемо већ то чини Савет безбедности и стране у сукобу, а ми делујемо у оквиру тога. А када избије рат или се нешто деси, онда они који у ствари одређују шта можемо да радимо први су који нас критикују зашто нисмо више урадили, а знају најбоље да нисмо имали право на то.

■ *Који су највећи изазови са којима се мисија UNIFIL суочава у овом тренуцику?*

– За UNIFIL је сада кључна Резолуција 1701 која је усвојена после рата 2006. године. Она је врло комплексна и састављена је из два дела. Један део се односи на војна и безбедносна питања на терену и његов фокус је на договору о прекиду непријатељстава између израелске војске и Хезболаха. То се пре свега односи на то да

Дочек генералног секретара УН Бан Ки Муна у Либану

на терену нема наоружаних људи, осим УН снага и војске Либана, да се омогући потпуно повлачење израелске војске са целокупне територије Либана и упоредо да се помогне распоређивање либанске војске по први пут у делу Либана, где она није била више од 30 година.

Други део Резолуције је политички. Он наводи листу проблема који постоје између Либана и Израела који треба да се реше како би се постигао стални прекид ватре. Тај део Резолуције је у надлежности дипломата и политичког дела УН и није под мандатом UNIFIL-а. Општи успех у спровођењу Резолуције 1701 зависи колико ће бити успешан тај политички део.

На војном плану смо у сарадњи са либанском и израелском војском постигли изванредне резултате. Ситуација је стабилизована, има врло мало проблема и развили смо општи систем безбедности који држи ситуацију под контролом. Међутим, то не даје трајно решење јер не може UNIFIL да буде замена за мировни споразум. Ако проблеми постоје, кад-тад они ће поново довести до неког сукоба, тако да су за наш и за општи успех најважнији дипломатски, политички напори, а наш задатак је да консолидујемо прекид непријатељстава и елиминишемо све потенцијалне узрочнике који могу да доведу до сукоба које нико не жели у овом моменту, као и да створимо такву атмосферу на терену која ће помоћи политичким напорима да се постигне споразум. То је оно где се тренутно налазимо. Ја сам ово условно поделио на два дела, али они су веома повезани.

■ Недавно смо испитали вод припадника Војске Србије у мировну мисију у Либан. Шта на међународном плану за једну земљу значи учешће њених војника у мултинационалним операцијама?

– Користи од учешћа у мировним операцијама су многу-струке. Прво, што се тиче саме војске, Србије или било које друге земље, њени припадници раде у међународном окружењу што подразумева сталну размену знања и искустава између војника. На тај начин стичу драгоцену искуство које ће донети назад у земљу и које ће помоћи да се унапреди њихов систем рада. Друго, постоје операције у којима се утврђује сарадња између различитих војски, као што наша војска сарађује са шпанским трупама на терену и ту се прави потпуно другачији однос. Они прво заједно тренирају три месеца па онда раде заједно шест месеци. То је веза која се после може искористити на разне начине за војно-безбедно-сну сарадњу. Такође, учешће у операцијама Уједињених нација је огромно искуство само по себи.

Затим, прави се посебна сарадња између наше земље и земље домаћина, у овом случају Либана. Наша војска је тамо мање од две године, а већ прошле године либански официри су долазили на тренинг у наш Центар за мировне операције. Када су се вратили у Либан одмах су успоставили везу са нашим официрима тамо и сада већ размишљају о томе како да унапреде даљу сарадњу, за шта има доста простора пошто либанска војска пролази кроз реформу.

И оно што је најважније, учешће Војске Србије у мировним операцијама УН доприноси међународном престижу земље јер као мала земља, са релативно малом војском, презимамо одговорност да допринесемо међународном миру и безбедности у свету. Тако се на конкретан начин показује наша одговорност према међународним обавезама. Желим да кажем, не због тога што сам одавде, да сам врло поносан начином на који наши војници и официри представљају Србију у мировним операцијама УН. Ми се добро уклапамо у

међународне системе сарадње тако да су они од првог дана успели да се одлично интегришу.

■ *Посао којим се бавиш је веома тежак и ризичан, о чему сведочи и догађај из Руанде када си били ошешти....*

– То је део посла којим се бавим. Где год да радите постоје ризици и због тога у УН доста полагамо и улажемо у безбедности свих људи који раде за мировне операције. Међутим, неке ризике не можете да елиминисате у потпуности. Постоји и велика лична одговорност сваког од нас појединачно. Мора човек увек да буде свестан ситуације, не сме да је игнорише, али ни да се оптерећује тиме. Само моја породица је три пута евакуисана, два пута из Јерусалима и једном из Либана.

Руанда је била врло тешка мисија где сам имао то искуство. Тада сам се нашао у једној врло ризичној ситуацији када сам имао цев репетираног пиштоља у устима. Успео сам некако да побегнем после чега су ме тражили јер претпостављам да је била донета одлука да ме елиминису. Кажем, уз мало среће, успео сам да побегнем, али не смате да се ослоните на то да ћете увек имати среће. То је врло важна ствар када се иде у мировне операције, како за цивиле, тако и за војнике.

■ *После таквих искустава сигурно се мењају човекови животишни приоритети и погледи на животиношће?*

– Ова професија вас научи да је за квалитетан и срећан живот потребно врло мало. А то мало некада узимамо као да је дато и нисмо ни свесни да је тренутак довољан да се све изгуби. Када се бавите овим послом схватите колико су стабилност и мир важни, не само за општу ситуацију, него и за вашу личну срећу. Схватате колико је важан сваки моменат који проведете са својом породицом. Кћерка ми за који дан пуни 19 година и рачунао сам да сам за њених 19 година десет година био одсутан. И поред тога, могу да кажем да смо ми веома блиски и да имамо развијене и јаке породичне везе.

■ *Када све то имате у виду, шта је то што Вас и даље мотивише да се бавите тим тежким и одговорним послом?*

– Прво и основно је то што сматрам да тај посао знам да радим добро и што сам свестан да доприносим неком добру. Не знам сада, ако би променио професију, да ли бих могао да допринесем неком општем смислу на начин на који сада доприносим. Друга ствар је професионално задовољство. Сваки пут када водим преговоре и они доведу до позитивног завршетка, не могу описати колико то лично даје снаге и енергије да наставим даље.

Такође, ја верујем у концепт и систем Уједињених нација. Када идем на састанак на коме учествују представници других међународних организација, наступам, и тако се и осећам, као да имам моралну и политичку супериорност због тога што представљам принципе УН. И то је кључ-

ПОРОДИЦА

За било кога ко се бави послом који захтева одвојеност, кључна ствар је да се одрже чврсте везе унутар породице. Јако је важно да одржавате редовне контакте. Срећом, данас су могућности комуникације толико развијене да је то пуно лакше. Једна кћерка и жена живе у Београду, друга кћерка студира у Италији, ја сам у Либану, али сваког дана сви ми међусобно комуницирамо преко порука, скајпа, некада само разменимо фотографије... Потребно је само да оно што свакодневно доживљавамо међусобно размењујемо. Мислим и да нико не може да буде успешан у послу којим се бави нити да има лично задовољство уколико нема јаку породицу. Из мог искуства то је кључно.

БЕОГРАД

Јако сам поносан на Београд зато што је за све ове године политичких, војних и других промена, успео да сачува свој космополитски карактер. Београд и Београђани имају нешто посебно, авангардно. Увек сам очаран креативношћу и способношћу младих људи овде да померају границе. И наравно, смислом за хумор. Овде не може да се деси политички догађај, колико год он био тежак, да истог секунда не настане виц или духовита прича о томе, што сведочи о духу народа. Оно што ми је жао и што не волим да видим је да јако пуно младих људи одлази из земље.

но у послу. Ту сам нашао себе професионално и осећам лично задовољство својим послом. Наравно, као и свуда у животу, понекад морају да се праве компромиси и да негде добијете, а негде морате и да изгубите.

■ *Како Вам је, поштом из угла свих кризних ситуација у рођеној земљи?*

– Настојим да пратим шта се дешава овде јер ми породица живи овде. Моја жена и ја двадесет година нисмо ишли на годишњи одмор онако како просечан човек замишља одмор - да отпутује негде. Ми смо сваки годишњи одмор проводили овде, јер нам је било јако важно да наша деца и ми сачувамо своје корене овде, што смо и успели и због чега ми је јако драго. Ово је мој град. Кад год дођем и првог јутра уђем у пекару у крају, продавци ми кажу где си комшија и зову на кафу. Одмах се укључујем у дорђолске разговоре, од локалних прича до оних о државним проблемима, тако да је моја веза са Србијом остала јако чврста, без обзира што дуго времена већ не живим овде. ■

Сања САВИЋ